

העתיד של קיסריה: כך משנה היחידה המבצעית של המוסד את פניה

המוסד בראשות דדי ברנע עובר שינוי נועז אך מתבקש, שנגזר מההבנה כי עולם הביון של המאה ה-20 כבר אינו רלוונטי לטכנולוגיה של המאה ה-21

אלון בן דוד 04/02/2022 4 **מעריב**

חיסולו של פעיל החמאס מחמוד אל-מבחוח בדובאי לפני 12 שנה נתפס כאירוע שסימן את סופו של עידן בעולם הריגול. אומנם איש מהמחסלים לא נתפס, אבל הקלות שבה פענחה משטרת דובאי את האירוע הייתה איתות שמה שהיה הוא כבר לא מה שיהיה. עכשיו, אחרי יותר מעשור, מתרגם ראש המוסד החדש דדי ברנע את התובנה הזאת לשינוי ארגוני נועז אך מתבקש.

דובאי הייתה התנגשות ראשונה וכואבת בין עולם הביון של המאה ה-20 לטכנולוגיה של המאה ה-21. חוליית מתנקשים גדולה, שכולה מגיעה בכיסוי עם תיעוד מזויף, מצוידת באיפור ובפאות שיער, מקיפה את האובייקט עד שהיא לוכדת אותו לבדו ואז מזריקה לו רעל בחדרו שבמלון. שעות אחר כך כבר יצאו המתנקשים מהמדינה ליעדים שונים בעולם.

דפוס הפעולה הזה הוכח כיעיל ומוצלח במאות מבצעים קודמים, שהסתיימו במותו העלום של היעד והותירו את המשטרה המקומית ללא קצה חוט.

אלא שדובאי הייתה כבר אז, ב-2010, מדינה שרכשה טכנולוגיות אבטחה מתקדמות, יש האומרים מחברות ישראליות. כמה ימים לאחר החיסול הציגה המשטרה פענוח כמעט מושלם: התיעוד ששימש את המתנקשים, צילומים שלהם במצלמות המעקב, איכונים של הטלפון הסלולרי ושחזור הודעות ששלחו. משטרת דובאי לא הצליחה ללכוד אותם, אבל הראתה לעולם שגם העולם החשאי יצטרך להתאים את עצמו לטכנולוגיה החדשה.

מאז רק השתכללו טכנולוגיות המעקב ויכולות הזיהוי הביومטרי עד לרמה ששום איפור או פאה לא יוכלו להטעות. אפשר היום לגלות את זהותו של אדם אפילו על בסיס תמונה חלקית של הפנים שלו, ויש גם טכנולוגיות אחרות שיודעות לזהות אפילו את צורת ההליכה של אדם: מתברר שלכל אחד מאיתנו יש צורת הליכה מסוימת שייחודית רק לו.

היכולת לשלוח לוחם חשאי בכיסוי של אדם אחר הלכה והצטמצמה, בוודאי כשמדובר במדינת אויב, שם לוחם שייטפס כבר לא יחזור הביתה. על גבי זה הגיעה הקורונה ופתאום כולנו נדרשים לתת בדיקות PCR במדינות שאנחנו נוחתים בהן. על המטוש אנחנו משאירים גם את החתימה הגנטית שלנו, כך שאם מישהו ירצף את הדנ"א שלנו שנותר על המטוש – תהיה לו מאותו רגע היכולת לזהות אותנו בצורה חד-ערכית.

תמרור האזהרה שהופיע בדובאי לפני 12 שנה, הפך להיות תמרור אין כניסה בוחק ללוחמים ישראלים שפועלים בזהות בדויה. האתוס של מבצעים "כחול-לבן", שבהם בחורינו המצוינים מסתובבים בעולם מצוידיים בדרכון קנדי, חיור כובש ואנגלית במבטא של קיבוץ – הלך ונשחק.

ההבנה הזאת הלכה והשתרשה גם במוסד בעשור שמאז, ופרסומים בעולם טענו שיותר

ויותר מבצעים שמיוחסים לישראל בוצעו בידי לוחמים זרים. גניבת ארכיון הגרעין, מבצעי חיסול באיראן ובמקומות אחרים – כל אלה, נטען, נעשו על ידי לוחמים שאינם ישראלים.

כשנכנס בשנה שעברה ראש המוסד ברנע לתפקידו, הוא הביא איתו תפיסה אסטרטגית סדורה בנוגע לאופן שבו צריך הארגון להיראות ולפעול בעשור הנוכחי והחליט למסד את ההבנה הזאת בשינוי ארגוני עמוק. במקביל לתהליכים שהוביל באגף הצומת להפעלת סוכנים ובאגף הטכנולוגיה (עליהם כתבתי כאן בעבר) החליט ברנע לשנות גם את פניו של האגף קיסריה – האגף המבצעי המפעיל לוחמים ישראלים.

אגף קיסריה הוא ספינת הדגל של המוסד, והוא גם זה שיצר גם האתוס שלו. זה האגף שידע לנטוע מרגלים ישראלים בערי הבירה של מדינות אויב, לבצע חיסולים ומבצעים נועזים הן במדינות ידידותיות והן במדינות יעד. נדרש לא מעט אומץ להתייצב מול המורשת ההיסטורית המפוארת הזאת ולקבוע שלא עוד.

ברנע החליט לעשות את זה, ועם כניסתו לתפקיד הנחה את ראש האגף, ב', להתחיל לעבוד עם אנשיו על שינוי פניה של היחידה המבצעית. בחלוף זמן התברר ש-ב', לוחם ותיק ועתיר זכויות, לא קרא את הנחישות של ברנע, ובתום מפגש טעון ביניהם הראה ראש המוסד לראש קיסריה את הדלת.

בעקבותיו של ב' פרש גם סגנו, ס', ועוד שורה של לוחמים מהיחידה. במקומו הובא ב' אחר, גם הוא לוחם ותיק, לפקד על היחידה, ועליו הוטל האתגר של להמציא את קיסריה מחדש ולהפוך אותו לרלוונטי גם בעידן הטכנולוגי הזה.

ברנע רוצה לשמר מקצת מיכולות הליבה של קיסריה: יש משימות שבהן אין תחליף ללוחם הישראלי, ואותן צריך לשמר ולהתאים לעולם החדש. במקביל, חלק מהיכולות של היחידה ייטמעו באגפים אחרים שפועלים בדיסציפלינה אחרת. האתגר של ראש קיסריה החדש יהיה לקחת את היחידה שייחודה היה תמיד ביכולת המצוינת ללבוש ולפשוט זהויות – ולמצוא לה זהות חדשה משלה